

OBSERVATION FOR USING A PORTFOLIO AS EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN TEACHING PRACTICE OF STUDENTS AT THE UNIVERSITY

NELI DIMITROVA

ASSOCIATE PROFESSOR PhD
AT KONSTANTIN PRES LAVSKY – UNIVERSITY OF SHUMEN
PEDAGOGICAL FACULTY,
DEPARTMENT TECHNOLOGY STUDY AND VOCATIONAL EDUCATION

BULGARIA

DIMITROVA.NELLY@GMAIL.COM

ABSTRACT: A VERY IMPORTANT STAGE OF PREPARING STUDENTS AS FUTURE TEACHERS ARE TO HOLD THEIR PEDAGOGICAL PRACTICE. THE GOAL IS FOR STUDENTS TO MASTER THE BASICS OF TEACHING ACTIVITY IN A REAL CLASSROOM ENVIRONMENT, BY FORMING THEM IN PERSONAL AND PROFESSIONAL QUALITIES INHERENT IN A TEACHER. FIRST STAGE OF IT IS OBSERVATION.

THE AIM OF THIS WORK IS TO PRESENT THE USE OF PORTFOLIO AS AN EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN TEACHING PRACTICE STUDENTS OBSERVATION.

KEYWORDS: PORTFOLIO AS AN EDUCATIONAL TECHNOLOGY, PREPARING STUDENTS AS FUTURE TEACHERS

Учителската професия в твърде сложна и отговорна професия, защото основният ѝ белег е формирането и развитието на личността на ученика (детето) в професионално отношение, интелектуално, нравствено, естетическо и т.н. Това е една от най-старите и масови професии, но тя е и основа за всички останали, защото без нея не може да бъдат овладени знания и умения по дадена професия или специалност.

Много важен етап от подготовката на студентите като бъдещи-учители е провеждането на педагогическа им практика. Целта е студентите да овладеят основите на педагогическата дейност в реална учебна среда, като се формират у тях лични и професионални качества, присъщи за един учител. Първия етап от нея е хоспитирането.

Целта на настоящия труд е да се представи използването на портфолио като образователна технология при педагогическата практика на студентите по хоспитиране.

Портфолиото е набор от материали, които обучаемият е подготвил като доказателство за своите знания, под формата на документи или папки (приложение 1). Като термин датира от времето на Ренесанса, но днес се определя от всички автори като съвременна образователна технология. То се използва по различен начин и с различни цели.

Образователното портфолио е средство, предназначено за студентите, с цел да подпомогне тяхното развитие. Служи както за оценка така и за самооценка на познавателния и творчески труд на студентите. То е документ, който позволява да бъде проследено развитието на всеки студент и формираните у него практически умения.

„Целта на портфолиото много често се свързва с една или друга професионална реализация. В този случай то има водеща, определяща роля и значени не само заради по-богатата и убедителна информация, която съдържа в сравнение с всички останали документи. Най-същественото е, че самото оформление на портфолиото, системата и структурата на подреждане на информацията, стилът на изложение, използваните факти, аргументи, доказателства, начинът, по който са изведени акцентите, външния вид всъщност е конкретна, многозначна личностна изява, която характеризира комплексно създателя си” [2].

Портфолиото, което може да се използва по време на хоспитиране според критериите за класификация на Д. Павлов е:

- според сукта – разработвано от преподавателя за анализ и оценка на знанията и уменията на студентите по методика;
- според целите – процесуално, обхващащо конкретна методична единица, ресурсно – прави се анализ на методичната единица и демонстрационно – съдържа целенасочено подбрана, систематизирана, структурирана информация, предназначена да покаже трайността на знанията на студентите и уменията им да наблюдават и анализират.
- според носителите на информация портфолиото може да бъде на хартиено-печатен носител или в електронен вид на електронен носител.

„Портфолиото по своята отговорност, гъвкавост, многовариативност дава практически неограничени възможности на всеки да разкрие себе си, да изведе на преден план най-същественото и значимото, което характеризира неговата личност, да подчертае своите предимства пред всички останали, да подскаже своето развитие в близка или по-далечна перспектива” [2].

Студентското портфолио по хоспитиране е ориентирано в по-голямата си степен към улесняване дейността на студентите при анализа на наблюдаваните уроци. То е апробирано в практиката при студенти от специалността Педагогика на обучението по техника и технологии на Шуменския университет, но може да се използва и от други специалности в направление „Педагогика на обучението по...”. **Структурирано е от четири отделни протокола**, които дават *обща оценка на урока, структурен анализ на урока, функционален анализ на урока и SWOT анализ на наблюдавания урок*.

Портфолиото ясно отразява спецификата на дейностите при наблюдаваните уроци, като усвоената теоретична информация по Методика от студентите в лекционния курс и семинарите лесно да се свърже с приложението ѝ в училище. Разработва се индивидуално от всеки студент, като за всеки наблюдаван урок се попълват отделни протоколи.

Чрез използване на портфолио по хоспитиране се постига:

1. Затвърдяване на теоретичните знания и придобиване на умения за творческото им прилагане в конкретната педагогическа дейност.
2. Овладяване на иновационни педагогически технологии, стратегии, техники и методи за активизиране познавателната дейност на учениците.
3. Формиране на професионален интерес, преосмисляне на много трудности и проблеми, които съпътстват учителската професия, което дава възможност за решаване на казуси и на конкретни ситуации от реалната педагогическа практика.

Портфолиото допринася за постигането на целите на педагогическата практика не само за формиране и развитие на умения, навици и творческа познавателна активност на бъдещите учители, но и при увеличаването и затвърдяването на теоретичните им знания чрез осъзнаване от страна на студентите. Постига се съответствие между целите и съдържанието на професионалната подготовка на студентите и изискванията на обществото към съвременното училище, както и приемственост между целите, задачите и съдържанието на отделните методични единици. Дава възможност за:

- обективна оценка на знанията и уменията на студентите, като осигурява директно доказателство
- демонстриране на способности – за да помогне съответния студент да покаже своите възможности за анализ по отношение на наблюдавания урок.
- комплектност в подготовката на бъдещите учители за: преподавателска, възпитателно, обществено-педагогическа и организационно-управленческа дейност.

REFERENCES

1. **Bogdanova, T., (2009):** Pedagogicheskite praktiki – predpostavka za uchitelskata kompetentnost. Nauchni trudove na Rusenski universitete. Tom 48, Seriya 10
2. **Pavlov, D. (2003):** Obrazovatelni informacionni tehnologii. Modul-3. Sofia
3. Education Information for New and Future Teachers. Student Portfolio Information <http://www.adprima.com/student_portfolios.htm>
4. **Bunker A. (Updated 2005):** The Teaching and Learning Portfolio at ECU: Demonstrating Scholarship in Teaching and Learning. Professional Development at Learning Resources Development

Приложение 1

ПОРТФОЛИО ПО ХОСПИТИРАНЕ

1. Училище:
2. Учебен предмет: клас
3. Тема на урока:
4. Обобщена тема по учебна програма:
5. Цели на урока:
 - образователни:
 - възпитателни:
 - развиващи:

ПРОТОКОЛ № 1 ЗА ОБЩА ОЦЕНКА НА УРОКА

Критерии	Оценка: Не – 0; Да – 1
1. Предварително планиране на урока	
2. Повторение и проверка на знанията на учениците в различните етапи на урока	
3. Обективност при оценка на знанията на учениците	
4. Представяне на темата	
15. Теоретично изложение на материала:	
- научност;	
- логичност;	
- системност;	
- последователност.	
6. Правилен подбор на учебното съдържание	
7. Организация на вниманието на учениците през целия урок	
8. Използване на дидактически материали за онагледяване	
9. Използване на индивидуален подход	
10. Емоционалност на учителя	
11. Правилно разпределяне на времето	
12. Организация на самостоятелна работа	
- по съдържание	
- по методика	
13. Обобщаване на новото учебно съдържание	
14.	

ПРОТОКОЛ № 2 ЗА СТРУКТУРЕН АНАЛИЗ НА УРОКА

Основни части на урока	Методически дейности		Дидактически средства
	На учителя	На ученика	
Особености на учебното съдържание	Цели на урока		Очаквани резултати
Видове контрол	Какво се контролира	Форми на контрол	

ПРОТОКОЛ № 3 ЗА ФУНКЦИОНАЛЕН АНАЛИЗ НА УРОКА

- Съдържателни характеристики на урока.

- Структурни характеристики на урока

Дидактическа функция на урока	Дидактически инструментариум, чрез който се реализира	Методическо решение

ПРОТОКОЛ № 4 SWOT АНАЛИЗ НА НАБЛЮДАВАНИЯ УРОК¹

Положителни	Отрицателни
Критерии за определяне на положителните страни на урока при SWOT анализа - Старателна подготовка за всеки урок. - Ясно формулирани цели на урока. - Разнообразие на методите на преподаване. - методи и похвати. - Иновации при структурирането на урока. - Използване на информационни технологии по време на урока. - Допълнителни източници на информация. - Поощряване и насърчаване активността на учениците. - Точност при поставянето на самостоятелната работа на учениците.	Критерии за определяне на отрицателните страни на урока при SWOT анализа - Говори се тихо. - Неправилно формулирани въпроси. - Наличие на нежелани паузи в словото. - Прекалени емоционални жестиккулации - Не се задържа вниманието на учениците. - Допуска се нарушаване на дисциплината - Неправилно разпределение на времето по - етапите на урока. - Не се търси получаването на обратна - връзка - Липса на достатъчно примери от живота. - Недостатъчно време се отделя на - самостоятелна работа в час.
Възможности	Барieri
Определят се в зависимост от специфика на учебното съдържание. Основно са насочени към формиране и развитие на личността на ученика.	Също се определят се в зависимост от специфика на учебното съдържание. Например: недостатъчно време по учебна програма за реализиране на методичната единица и т.н.

¹ Богданова, Т., Педагогическите практики – предпоставка за учителска компетентност. Научни трудове на Русенския университет - 2009, том 48, серия 10